

I DAG

STJÓRNARMÁL FØROYA

Støða tjóðveldisflokksins

HESIN flokkur er í fyrsta lagi avleggjari fólkaflakksins. Meðan fólkaflakkurin var í vælaktini helt hann seg til peningavaldið, stórreiðarar, stórkeymenn og stórbøndur. Tjóðveldisflokkurin tordi ikki ganga somu leiðina, gjørdi seg sosialistiskt litaðan fyrri á tann hátt at vinna arbeiðara- og fiskimannafjöldina; men hetta er bert ein gekkaskortur, aftanfyrri fjalir seg hin miskunnleysa loysingin.

EINAFERÐ segði Hanus við Høgadalsá við ein javnaðarmann: tí eru væl fyrri, fólk vita, tí eru sosialistar; tað er verri vord- ið hjá okkum, tí í okkara flokki eru reiðarar og fiskimenn, arbeiðsgevarar og arbeiðarar . . . o. s. fr. Í somu løtu vit skulu leggja eina sosiala stevnu verður flokkurin í upplýsingi — tað einasta, ið heldur flokkinum saman er loysingin! FLOKKURIN er ramur loysingarflokkur; men hevur tú nú svorið trygdareid til stórfíggingina sín: heimastýrslógina. Flokk- urin hevur nú fingið sín higartil størsta kans at fremja loysingina, tí ívaleynt kann hann reka hinar sokallaðu »sjálv- stýrslókkarnar« langt út í loysingina — og eingin ivi er um, at hann vil royna sitt besta — og reka!

SOSIALURIN

HERSTØÐIN OG DEYÐA- REVSINGIN.

Ikkí tí, tað er bæði fólkaflök- kinum og tjóðveldisflokkinum líkt at fara høgliga til verka, nýta stór orð og geva stór lyfti uppundir val. Tjóðveldisflokkurin fór til val uppá so gott sum einki annað uttan: hervaldið av landinum og deyðarevsingina. Nú eru teir mann- sterkir í landsstýrinum, so líkindi skuldu verið til at gjørt vart við seg og farið til verka at reka her- valdið av landinum.

Nú er tó at minnst til, at deyða revsingin kom undir fólkaflökks- stýrinum, og sumuleiðis var lagt til rættis fyrri herstöðini undir sama stýri; men tó, fyrri ikki at vera aftari enn tjóðveldisflokkinum í kappingini um teir sokallaðu »sjálvstýrslókkarnar« gav fólka- flokkurin stór lyfti um at reka hervaldið av landinum.

Fólk biða eftir, hvat hesir miklu lyftisgevarar fara at gera, men eitt stendur tó fast, at í hernaðarmálinum hava teir enn einki gjørt uttan verið til miklið veitsluhald hjá hervaldi- num á herstöðini í Mjorkadali.

FISKIVINNA

Maturin ikki tað neyðugasta á bjargingarflakanum

DANSKA BJARGINGARRÁÐIÐ hevur givið út frágreiðing um tær royndir, ið nú eru gjordar við gummibjargingarflakum og eru komið til tað úrslit, at tað ikki er avgerandi neyðugt at út- gera flakan við so nógvum mati. Menniskja kunna liva længi uttan mat. Meira neyðugt er at hava drykkjuvørur, sukurevni og so góða vernd móti kulda.

Fýra danskir bjargingar-serfrøð- ingar røku fyrri vág og vindi í eina viku á gummiflaka í Norðsjónum, og nevnda frágreiðing byggir á tær royndir og tær úrslit, hestr gjørdur og komu til.

Vegna plástrot ber ikki til at útgera flakarnar við sovposum, og teir halda at neyðugt er at »so- lera botnin« nógv betur, og at hetta kann gerast við at minka um matargoymslurnar.

Tey radíotölíni, ið flakarnir higartil hava verið útgjörðir við, eru ikki tey best húskaði. Í stað- in fyrri mæla teir til at nýta pellu- radíotól, sum vil gera tað lættar, at finna flakan úti á opnum havi.

Annars verður talað um nyttuna av blinkljósum á náttartíð og royk- sgnalum á degi, eins og um tað ikki er besti signálhátturin at nýta sterkt lítevíni, sum langar leið- ir skal reka eins og kjalarvørur aftaná flakanum. Hetta verður at gera tað lættari hjá flogfórum at raka við flakan frá luftini, og í slíkum fornum verða tað flogfórin, sum vanliga koma at gera hilt skjótasta leitingararbeiðið.

Eitt høvuðsmál er, hvussu længi eigur at leitas, tá ið skjip er burtur gingið. Eftir øllum at døma eru ella verða menn samdir um, at tað ongatið eigur at verða hildið upp- at fyrr enn í minsta lagið 14 dagar eru farnir.

Brøv til Sosialin

MJOLKAPRISIRNIR.

Tá ið hetta landsstýrið var sett, las eg í onkum av landsstýrslóð- unum, at studningurin til jarða- brúkið var tvífaldaður.

Alt gott um hetta at siga. Men eitt haldi eg, landsstýr- skal ansa eftir, og tað er at láta peningin út við skili.

Tit mugu minnst til, at vit

keypa kjøt fyrri okurpris. Vit fáa enná kjøt frá New Zealand, sum liggur mangar túsind fjóðringar burtur frá okkum, fyrri nógv minni pris enn føroyskt kjøt, og onku- staðni frá siga tæy, at tæy mugu keypa mjólkina fyrri 1,30 kr. líturim.

Sostatt lata føroyskir forbrúkarar stórpening til landbúnaðin.

Skal studningurin nú tvífaldað, mugu vit lata so miklið meir, tí tað er skattaborgarnir sum skulu gjalda.

Ti er tað hugsan mín, at fyrsta treytin fyrri stórra studningi til landbrúkið má vera tann, at mjólka og kjøtprisirnir verða munandi niðursettir.

Latið so tvífalt so nógvan stud- ning.

Forbrúkarir.

FALIT-RÖP. Undan seinasta vali stóð m. a. at lesa í »14. sept.«:

»Hin føroyski fiskimaðurin hevur fingið so miklið fyrri sveitta sín, at hann hevur ant, men ágóðin er farin aðrar vegir. Og ikki er hann farin til at byggja upp hetta land, men hann er farin til danskar hennar. Fyr- sveitta hin føroyska fiskimann- eru miljónborgir reistar í Key- mannahavn.

VIÐM:

Hetta siga teir uttan at roðna við!

At teir ikki skammast!

Erlendur Patursson hevur øll hesi ár havt til uppgávu at vart áhugamál fiskimannsins, og so kemur blað hansara og sigur, at peningurin hjá fiskimonnum er far- ti til at reisa miljónborgir í Key- mannahavn, heldur enn at koma fiskimanninum til góðar.

Nú skilja vit betur, hví fiski- menn IKKI HAVA VUNNIÐ EITT OYRA í sáttmálaáðót olli hesi árin. Erlendur hevur stítt sum formaður í Fiskimannafelag- num!

Hevur hann bara vart rikmenn- inar í Keymannahavn, heldur enn føroyska fiskimannin?

»14. sept.« sigur tað!

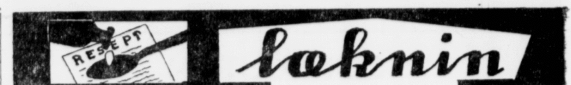
Veitst tú

AT vit undir hesum lands- stýrinum hava fingið atmi- kan toll aftrat, stóran skatt aftrat, nógv umsetingargjald aftrat, nógv hensingjald aftrat og nýggja skattalóg, sum tjóðveldismenn siga skal taka 3 milj. krónur í skatti aftrat frá skattaborgarunum.

AT meðan tað undir fólkaflökks- sambands- og seinri sjálvstýr- stýrinum máttu rýma umleið 1400 menn av landinum fyrri at bjarga føðina til seg og sint, eydnaist tað seinasta lands- stýri undir javnaðarleiðslu at útvega arbeiðsplass — mest umborð á fiskiskipum — til flest allar av hesum.

AT undir seinasta landsstýri var skattamarkid fyrri skatt til landskassan hækkað frá 2000 upp í 4000 kr., barnafrádrátt- urin stórliga hækkað eins og maður fekk loyvi at draga uppi 2000 kr. av inntøku kon- urna frá skattskyldugu inn- tøkuni síni.

AT tað var undir fólkaflökksstýr- inum at føroyska politiið varð avreitt og gjørt perudanskt.

Bardagin móti kreftisóttini

Fjórða hvørt menniskja í Danmark doyrv av krefti, sum má metast at vera fólkafiggindin nr. 1. Tó eru tað fleiri, sum doyggja av hjartasjúku, serstakliga hjartaslag, hjart- læknin og ítróttað- stjórin Knud Lundberg hjá stjórnarblaðnum AKTUELT, og hann heldur áfram:

Aftanfyrri hesar óhugnaliga veru- leikar fjalir seg forkálkningurin, sum vit tó vika so nógv um, at vit kunna verja okkum imóti or- sokunum til hansara: sigarettir, fíti, ov litil motión og eftir øll- um at døma tær ómettaðu fíti- urnar í fítiernum frá djórnum.

Um ikki hjartadeyðin — og eis- ini heilablaðing, sum eisini stendst av forkálkningi — ikki minkar í framtíðini, er tað okk- ara egna skyld.

Aftur imóti vita vit enn ikki, hvussu vit skulu minka um kreftina.

Fólk eiga tó at verja seg móti hesum herviliga vanda, t. d. við at halda uppat at roykja.

Í Danmark doyggja nú fleiri fólk av kreft enn av ferðsluvandlukkum, og talið veksur óhugnaliga skjótt. Og tá vit hugsa um, at sigarettirnar krevja tvífalt so nógv deyðsoffur við hjartaslag, so er tað uppá høgu tíð, at vit skriva mæla í blóðm- um sigarettirnar enn ferðsluvand- lukkurnar.

Sigarettirnar eru nógv vanda- miklari.

Men lat okkum ikki gloyma teir ljósu glottarnar. Bardagin móti kreftini verður forður á nógvum frøntum, ikki altíð so úrslitarikur, men ikki til onga nyttu.

Tað, sum fyrst og fremst ræður um, er at raka við kreftisjúkuna nóg tígliga; men um alt hetta læra vit meir og meir, ja, í vissum fornum kunnu vit koma kreftisjúkuni til livs, áður enn hon kemur fram t.d. við at skera burtur tjúkkarmín, sum orsakað av tjúkkarmjálpp- um kann gerast retteliga sjúk — ein sjúka, sum verður til kreft.

Strálitók, nýggj kemisk evni, men fyrst og fremst knivur skurð læknans, lekja nú ikki so fáar av okkara kreftisjúklungum. Eg haldi, at meira enn 33 pst. av hesum sjúklungum, ið áður vóru hildnir at vera ólekilgus, nú verða lektir.

Tað ræður um at taka við sjúk- una so tígliga sum gjørligt, og tann, sum í dag kann gera mest í bardaganum móti kreftini, er hin vakni sjúklungurin.

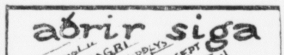
LÝSINGAR-DAGBLAÐ.

Í Føroyum er einaferð gjørd tann roynd at senda eitt blað ókeypis í hvørt hús. Blaðið skuldi bera seg við lýsingum; men hetta mis- eydnaist, og blaðið — »LANDS- TÍÐINDI« — helt uppat at koma út.

Í Alborg í Danmark hava menn roynt hetta sama í 5—6 ár, og tað er stórsta blaðið í býnum — »Alborg Amstíðend« — sum hevur givið lýsingarblaðið »Alborg Blade« út. Tað er einans komið hvønn hósdag í 44.000 eintøkum og læði í hvørt hús í Stór-Alborg eins og til allar handilsfyrstokur.

Nú kemur blaðið út hvønn dag og er fyrsta roynd av hesum slag- i danskarí blaðsøgu, og hetta hend- ir um somu tíð, sum blaðeyðin herjar í danska blaðmannaheim- inum.

Blaðið hevur ikki einans lýs- ingar, men eisini motortíðindi, kvinnutíðindi, búskartíðindi, jazz-, radio- og tv tíðindi eins og eitt sløg av lokalum tíðindum.

»VOR GAMLE TUNGE« eitur oddagrein í Dimmalætting, har blaðið víðgerð málspurningin, ikki bara, hvat føroyska, men eis- ini hvat íslenska málinum viðvík- ir Greinin endar soleiðis:

»Både Island og Færøerne står i taknemmelighedsgæld til Danmark for, hvad der i tidernes løb er udført til gavn for de nordiske sprogs bevarelse og udvikling. Det større islandske folk ville måske efterhånden have fundet vejen og midlerne til at bjærge sit sprog fra at gå for- tabt, men færinger ville næppe have klaret det for sit vedkom- mende, hvis ikke Danmark netop havde vist ufortrøden interesse

og offervilje for at bevare det sprog, Danmarks fidesindele eller/ og historisk vankundige fær- inger beskylder Danmark for at ville tilintetgøre.«

løgmannsrøðuna í Dagblaðnum og tær viðmerkingar, vit hava gjørt til hesa røðu her í blaðnum. Tað er skiligt, at fleiri av teimum sokall- »sjálvsstýrslókkunum« hava fingið kaldar fótur og royna nú hvør í sinum lagi at hoppa undan og bedýra lesarunum, at teir als ikki vilja hava loysing, sjálvt um E. Patursson kunngjordi hetta at vera stevnu landsstýrisins í útvarp- num, og sjálvt um Hákon Djur- huus segði hetta sama í lögmanns- røðu sínari, sum á hesum øki eins og aðrastaðni var flokjalig og einkisigandi.

Her nytta tó ongar undanskök- ingar, tí bara tað, ið sagt er um borgararættindini, er fullgott prógv um, at »sjálvsstýrslands- stýri« ætla at reka Føroya fólk út í loysingaroforið.

NAVN: Um tú setir bókstavirnar annarleiðis saman, fært tú at vita, hvat starv henda gentan hevur:

KRISTA V. G. TOVU- SEN.

ORÐ: Niðanfyrri hava vita nøkur orð, har bókstavirnir eru fløktir saman. Set teir í rætta røðfylgju, og tú færir orð, ið svara til lykka- orðini aftanfyrri:

PRICLES = frukt
NRLAD = land
LMRUMTGTIO = fuglur
LGLVUNOHA = amboð
VJKNMTOALA = drykkur